

เทศน์เช้า วันที่ ๒๗ ตุลาคม ๒๕๕๕

พระอาจารย์สงบ มนฺตฺสฺนฺโต

ณ วัดป่าสันติพุทธาราม (วัดป่าเขาแดงใหญ่) ต.หนองกวาง อ.โพธาราม จ.ราชบุรี

อ้าว ฟังธรรมนะ ธรรมะเป็นอาหารของใจ เวลาคนเข้ามาหาหัวใจนะ เขาบอกว่าเขียนเสือให้วัวกลัว ศาสนานี้เขียนเสือให้วัวกลัว เอานรกสวรรค์มาหลอกกัน สิ่งที่น่ากลัวมาหลอกกันมันเป็นเรื่องข้างหน้า แต่เรื่องปัจจุบันล่ะ? ถ้าเรื่องปัจจุบันนี้เขียนเสือให้วัวกลัว เขาบอกทำให้คนตื่นตกใจเพื่อจะหาผลประโยชน์

นี่พูดถึงศาสนานะ แต่ศาสนานี้เป็นเครื่องอธิบายถึงการดำรงชีวิต ชีวิตนี้มาจากไหน? องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกว่าเวลาปฏิสนธิจิต เกิดในไข่ เกิดในน้ำคร่ำ เกิดในครรภ์ เกิดในโอปปาติกะ การกำเนิด ๔ ชีวิตนี้มาจากไหน? ก่อนที่จะมา นี่บุพเพนิวาสานุสติญาณย้อนอดีตชาติไปอีกมหาศาล ฉะนั้น เวลาเราเกิดเป็นมนุษย์ สิทธิเสรีภาพ การเกิดเป็นมนุษย์นี้เกิดเป็นมนุษย์เท่ากัน เกิดเป็นมนุษย์เหมือนกัน การเกิดเป็นมนุษย์เป็นอริยทรัพย์ แต่ เวลาเวรกรรมของคนมันไม่เหมือนกัน

ฉะนั้น เวลากรรมของคนไม่เหมือนกัน เราเกิดมาเสมอกันใช่ไหม? สิ่งที่มีค่าที่สุดคือชีวิต เรานี้ใช่ไหม? สิ่งที่มีค่าที่สุดคือชีวิตนี้ ชีวิตนี้จะทำสิ่งใดก็ได้ เกิดเป็นมนุษย์ทำดีก็ได้ ทำชั่วก็ได้ แล้วถ้าทำดีทำชั่วก็ได้ สิ่งที่เกิดสติปัญญาความทะยานอยากที่มีอำนาจกว่าเราล่ะ? เวลาเราคิดของเรามันมีอำนาจเหนือเรา แล้วสิ่งใดจะยับยั้งสิ่งนี้ได้ล่ะถ้าไม่ใช่ศาสนา ศาสนานะ สิ่งที่เราเวลานั้นจะเกิดเป็นความผิดพลาดขึ้นมา มีสติยับยั้งไว้ แล้วเกิดถ้ามันเป็นผลประโยชน์ล่ะ?

เวลาเกิดผลประโยชน์นะเราต้องเหยียบคันเร่งไง เหยียบคันเร่ง เห็นไหม สิ่งที่เราจะประพฤติปฏิบัติ ศาสนานี้สอนให้ปล่อยวาง เราปล่อยวางเลย ไม่ทำอะไรเลย สิ่งนั้นเป็นศาสนาไหม? มันไม่เป็นศาสนาหรอก ศาสนาสอนให้ปล่อยวาง หมายถึงว่าเรารู้แจ้งแล้วถึงปล่อยวาง เราไม่รู้ไม่รู้แล้วปล่อยวาง ถ้าไม่รู้ไม่รู้จะปล่อยวางอะไร? เราจะเอาอะไรไปปล่อยวาง ไปปล่อยวางเรื่องอะไร? ถ้าเราไม่ศึกษาในศาสนาเราจะเข้าใจได้อย่างไร?

พอศึกษาศาสนามา เห็นใหม่ เลือกระคาย ได้สิ่งที่เป็นทฤษฎีมา ได้ความรู้มา ได้ความจำ มา แล้วก็มาเถียงกัน เถียงกับใคร? เถียงกับใจตัวเอง เถียงกับใจตัวเองนะ มันจะเป็นไปได้หรือ? มันจะเป็นความจริงหรือ? ในใจมันก็ไม่เชื่อ มันไม่เชื่อหรือ? มันไม่เชื่อเพราะอะไร? เพราะมันเป็นเลือกระคาย แต่ถ้าเป็นความจริงนะ เวลาเจ็บช้ำน้ำใจเราเจ็บช้ำน้ำใจใช่ไหม? เวลาทุกข์เวลายาก ถ้าเราไม่เข้ามาถึงศาสนา ว่าเขียนเสียให้วักลัวมันก็ย่ำคิดย่ำทำ มันก็เสพอารมณ์อยู่อย่างนั้นแหละ สิ่งของมันเสพแต่ความทุกข์อยู่อย่างนั้นแหละ แล้วมันหาทางออกไม่ได้ แต่ถ้าเราเชื่อในศาสนา ศาสนาสอนเรื่องอะไร? เรื่องอริยสัจ ทุกข์ สมุทัย นิโรธ มรรค

ทุกข์อันนี้เป็นสัจจะใหม่? เป็นสัจจะ มันเกิดเพราะอะไร? มันเกิดเพราะสมุทัย เกิดเพราะความไม่รู้เท่า แล้วความไม่รู้เท่ามันเกิดขึ้นมาอย่างไร? เกิดขึ้นมาจากสติ พอสติมันตามทัน ความทุกข์ ความรู้สึก ความเครียด ความวิตกกังวลในหัวใจมันหยุดหมดเลย มันหายไปเลย มันหายไปไหนล่ะ? มันหายไปไหน? นี่เวลามันหายไป ศาสนาที่เป็นประโยชน์ประโยชน์ตรงนี้ไง ศาสนาบอกชีวิตนี้มาจากไหนเลยล่ะ นี่กำเนิดมาอย่างไร

แต่ของเราที่นี่เราเอง เรางงว่าเราเกิดมาอย่างไร? พอเกิดมาเป็นมนุษย์แล้ว เราก็รู้สึกว่าเป็นมนุษย์ เห็นใหม่ เราจะต้องเสมอภาค เราต้องเท่ากัน ความเสมอภาคนะ ดูพระสี ดุองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าจะอยู่โคนไม้ ตรัสรู้อยู่โคนต้นโพธิ์ เรามีสมบัติมากกว่าตั้งเยอะนะ เรามีทุกอย่างพร้อมเลย ที่นอนเราก็สูงใหญ่ เห็นใหม่ ในบ้านเราก็มีแต่แอร์ ทุกอย่างพร้อมเลย แล้วความสุขที่โคนต้นไม้ก็มีความสุขของเราเท่ากันไหมล่ะ?

นี่ก็เหมือนกัน สิทธิเสมอภาค เสมอภาคของใครล่ะ? เสมอภาคของกิเลสที่มันเรียกร้องนี่ไง มันเรียกร้องความไม่พอของมันไง มันเรียกร้องความเสมอภาค มันเรียกร้อง มันจะเอาดาวเอาเดือนไป ถ้ามันเอาดาวเอาเดือนไม่ได้มันก็ทุกข์ใจ เห็นใหม่ มันทุกข์เพราะอะไร? มันทุกข์เพราะความรู้สึกนึกคิดเรานั้นล่ะ แต่เวลาพอบอกว่ามันทุกข์เพราะความรู้สึกนึกคิดของเราแล้วเราก็อโทษคนอื่นหมดเลย โทษว่าเราคือยกว่าเขา เขาเอาเปรียบเรา เขาสูงส่งกว่าเรา เราคิดไปเองเลย แต่เวลาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าอยู่โคนต้นโพธิ์นี้สูงส่งกว่าใคร? อยู่โคนต้นไม้อยู่ผู้เดียวอยู่คนเดียว ทำไมมีความสุขล่ะ? นี่ความสุขมันเกิดจากที่นั่น สุขเกิดจากเราชนะหัวใจเรา

หลวงตาท่านพูดบ่อย “เวลาแพ้ชนะกันนะ แพ้ชนะกันที่ใจหนึ่งมีธรรม กับใจหนึ่งที่ไม่มีธรรม”

ใจดวงที่ไม่มีกรรม เห็นไหม ไม่มีกรรมเราไม่มีศาสนา พอบอกว่าศาสนาก็เขียนเสียให้ว้าว
กลัว คือมันปฏิเสธตั้งแต่เริ่มต้น เห็นว่าศาสนาจะมาหลอกลวงเรา ศาสนาจะมาเอาผลประโยชน์
จากเราไป มันปิดกั้นให้ศาสนาอยู่ข้างนอก แล้วมันก็อยู่กับกิเลสของมัน แล้วก็มีความทุกข์ความ
ยาก ใจดวงหนึ่งที่มีกิเลส ขณะกันที่หัวใจ หัวใจดวงหนึ่งมีแต่กิเลสตัดหาความทะยานอยาก
มันเอาแต่ไฟเผาผลาญหัวใจของมัน หัวใจดวงหนึ่งมีแต่คุณธรรม ขณะกันที่นี้ เขามีความสุข ความ
สงบ ความระงับ ระงับเพราะอะไร?

นี่สรรพสิ่งในโลกเป็นแบบนี้ สรรพสิ่งในโลกนี้มันเป็นอนิจจัง มันผันแปรวน มัน
แปรปรวน มันเป็นธรรมชาติของมันอยู่อย่างนั้น เรารู้เท่ามัน เราเกิดมาเป็นมนุษย์ที่มีชีวิตไหม?
แม้แต่ชีวิตของเรามันก็ต้องแปรสภาพไป เราเกิดมาเรามีปัญญา เรามีอำนาจวาสนาบารมีของเรา
เราก็หาอยู่หากินของเรา หากความมั่นคงในชีวิตของเรา หากสิ่งนี้ไว้เป็นประโยชน์กับเรา กับชาติ
กับตระกูลของเรา สิ่งนี้มันแปรปรวนอยู่ตลอดไปนะ

สรรพสิ่งในโลกนี้มันเป็นอนิจจัง เราเกิดมาอยู่ในโลกนี้นะเรามีคุณธรรม เห็นไหม คนที่
มีธรรมเขาเข้าอกเข้าใจ ชีวิตนี้มีการพลัดพรากเป็นที่สุด เราจะทำสิ่งใดสมบัติในโลกนี้และโลก
หน้า นี่เขียนเสียให้ว้าวกลัวๆ สมบัติในโลกนี้ สิ่งที่มีสมบัติในโลกนี้เราก็ใช้สอยของเราอยู่อย่างนี้
ในปัจจุบันนี้ แล้วถ้าเป็นประโยชน์กับเราล่ะ? เราเสียสละออกไป บ้านของเราโดนไฟไหม้อยู่
ชีวิตนี้ต้องมีการพลัดพรากเป็นที่สุด ชีวิตนี้ต้องตายไปข้างหน้าแน่นอน

ในปัจจุบันที่มีชีวิต สมบัตินี้ก็เป็นที่ของเราทั้งนั้นแหละ เวลาไฟมันไหม้บ้านไหม้เรือน มัน
ไหม้หมดไปเลย สมบัติก็อยู่ในโลกนี้ เราต้องตายจากชีวิตนี้ไป ถ้าเราต้องตายจากชีวิตนี้ไป เราจะ
เสียสละสิ่งใดออกไป เราชนสมบัตินั้นออกจากเรือนมันจะเป็นของเรา ของเราที่ไหน? ของเราที่
เราเสียสละออกไปนี่หลุดจากมือเราไปแล้ว หลุดจากมือเราไปแล้ว คนอื่นรับไปแล้ว เขาได้
ความสุข เขาได้ความสงบ เขาได้ความดำรงชีวิตจากสิ่งที่เราเสียสละไป

สิ่งที่รับรู้ล่ะ? ใจเป็นผู้เสียสละใช่ไหม? เรายื่นให้ไปจากมือของเราใช่ไหม? ใจของเรา
รับรู้ทั้งหมดใช่ไหม? สิ่งที่รับรู้ทั้งหมดมันซบลงที่ใจ เวลาใจนี้ออกจากร่างไป นี่มันได้เสียสละ
ของมัน สมบัติที่เป็นทิพย์ไง สมบัติที่เป็นวัตถุเราได้เสียสละจากมือเราไป แต่สมบัติที่เป็นทิพย์
เพราะมันเป็นนามธรรมที่เราเห็นใช่ไหม? เราเห็นมันซบลงที่ใจใช่ไหม? แล้วเวลาใจนี้
มันออกจากร่างนี้ไป มันได้สมบัตินี้ไปไง นี่สมบัติโลกหน้า สมบัติโลกหน้ามันรู้ของมัน มันเห็น

ของมัน ใครจะปิดกั้นความรู้ความเห็นของคน ใครจะไปลบความรู้ความเห็นของคน ความรู้
ความเห็นของคนมันเป็นในหัวใจใช่ไหม?

นี่สมบัติที่เป็นทิพย์ไม่มีใครขโมยได้ ตกน้ำไม่ไหล ตกไฟไม่ไหม้ โจรขโมยก็ปล้นไม่ได้
ใครก็แย่งชิงไม่ได้ จะไม่มีใครมาคดมาโกงความรู้สึกเราเลย ความรู้สึกอันนี้มันไปกับเรา นี่เขียน
เสือให้วักแล้วไหม? เขาบอกเขียนเสือให้วักแล้วนะ นี่เอานรกเอาสวรรค์มาชูกัน นี่พูดถึงศาสนา
สอนนะ นี่สอนเรื่องหยาบๆ เลยละ สอนเรื่องโลกๆ เลยละ สอนเรื่องโลกๆ เรื่องการเกิดและการ
ตาย เราเกิดนี่เกิดมาจากไหนล่ะ?

จะนั้น เวลาเราเกิดมาเป็นมนุษย์มีคุณค่ามาก จะมีเงินมีทอง จะทุกข์จะยากก็มีชีวิตนี้ ชีวิต
นี้มันรับรู้ทุกข์ รู้ยาก รู้สุข รู้ดี รู้ชั่ว รู้ไปหมด สิ่งของมันรู้ แล้วรู้นี้มันมาอย่างไรล่ะ? รู้นี้มาจากเวร
จากกรรม กรรมดี กรรมชั่ว ถ้ากรรมดีมาจะมีอำนาจวาสนา จะทำอะไรประสบความสำเร็จ นั่น
เพราะเราสร้างบุญกุศลของเรามา แต่ถ้าเราสร้างบาปอกุศลของเรามา เห็นไหม เราก็เกิดเป็น
มนุษย์เหมือนกัน แล้วเราก็ล้มลุกคลุกคลาน ทำสิ่งใดก็ผิดพลาดต่างๆ สิ่งนี้มันเป็นบาปเป็นกรรม
เราก็สร้างปัจจุบันของเรา เขาบอกว่ายอมจำนนๆ อะไรรักกรรมๆ กำก็แบกก็จบ กำไว้ก็แบออกมัน
ก็จบ แต่มันแบได้ไหมล่ะ? มันเป็นจริงไหมล่ะ?

นี่ไงมันเป็นความจริง สัจจะ อริยสัจจะ ความจริงเหนือความจริง คุณิเวลาทุกข์เรายากเรา
ปลิ้นชิงเอาเลย เราก็เอามาได้ มันสร้างเวรสร้างกรรมไปอีกไหม? นี่ไงเพราะเราไม่ยอมรับความ
จริงใจ แต่ถ้าเรารับความจริงนะ สิ่งใดเราเกิดมามีชีวิต เราก็มีมือมีเท้าเหมือนเขา เราก็มีสมอง
เหมือนเขา เราก็มีหัวเหมือนเขา เขาก็ทำได้เราก็ต้องทำได้ เขาทำอะไรได้เราก็ทำได้ มนุษย์ทำได้
เราก็ทำได้ ถ้าเราทำได้เราก็มีความเพียร มีความวิริยะ มีความอดุทธสาหะ มันมีความอดทน มีขันติ
ธรรม นี่ถ้ามีขันติธรรมมันจะทุกข์มาจากไหนล่ะ?

คนเราเขาทำงานด้วยความสุข เขาทำงานด้วยสติปัญญาของเขา เขาทำแล้วเขามีแต่ความ
รื่นเริงของเขา เขาประสบความสำเร็จทั้งในหัวใจของเขาด้วย เขาประสบความสำเร็จทางหน้าที่
การงานของเขาด้วย โอ้เรามันทุกข์มันตรมอยู่ในใจนะ นี่หัวใจมันก็บีบคั้นใจ แพ้ชนะกันที่ใจ แพ้
ชนะกันที่ธรรมในหัวใจ เห็นไหม จิตใจมันแพ้ มันเรียกร้อง มันเศร้า มันเหงา มันหงอย มันทำสิ่ง
ใดมันก็กดถ่วงหัวใจมันนั่นละ แล้วข้างในก็ทุกข์ ข้างนอกก็ทุกข์ ทุกข์ไปหมดเลย เห็นไหม นี่
เพราะอะไร? เพราะขาดสติ ขาดปัญญา

ถ้ามีสติมีปัญหา ศึกษาธรรมขององค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าแล้วฝึกหัด เวลาเราเดินจงกรม นั่งสมาธิ ภavana เราเกิดมาเสมอกัน เรามีสิทธิเสรีภาพเหมือนกัน เวลาเราภavanaก็นั่งสมาธิ เดินจงกรมเหมือนกัน ใครนั่งสมาธินะ บางคน แม้แต่เราคนเดียว เดี่ยวก็นั่งสมาธิได้ เดี่ยวก็นั่งได้ดี เดี่ยวคราวหน้าก็นั่งไม่ได้ คราวนี้เดินจงกรมได้ดีมากเลย คราวหน้าจะเดินอีกไม่เห็นได้เลย แม้แต่คนๆ เดียวมันยังลุ่มๆ คอนๆ เลย แล้วจะไปเทียบกับใคร? ไปเทียบกับคนข้างนอกมันก็ลุ่มๆ คอนๆ คนๆ เดียวนี้แหละมันก็ยังดีขิวดีขิวร้ายอยู่ในใจ

เราแพ้ใจเรา ถ้าเราชนะใจเรา เรามีสติปัญญา เรากำหนดพุทโธของเรา งานอย่างอื่นเราก็ทำมาหมดแล้ว งานทุกอย่างเราก็ทำได้ ทุกอย่างเราทำได้หมดเลย ทำไมเราทำเรื่องหัวใจเราไม่ได้ ทำไมสติปัญญามันไม่สามารถเอาชนะใจมันได้ ก็รู้ๆว่านี่เป็นของดีๆ ทั้งนั้น ทำไมมันทำไม่ได้? ถ้ามันทำไม่ได้ มันทำไม่ได้เพราะมันไม่จริง ถ้ามันจริงก็จริงเต็มที่แล้ว จริงโดยกิเลส กิเลสมันหลอก เวลาปฏิบัติธรรมนะ คุณธรรม เห็นใหม่ คุณเวลาฝนตกให้ความชุ่มชื้น ให้เป็นอาหาร ให้เป็นน้ำ ให้เป็นที่อยู่อาศัยของสัตว์น้ำ ให้พืชพันธุ์ธัญญาหารมันอุดมสมบูรณ์ เวลาฝนมันตกมันชุ่มเย็นไปหมด นี่เวลามันแห้งแล้งละมันมีแต่ความแห้งแล้ง มันมีแต่ความเร่าร้อน

เวลาเราประพฤติปฏิบัติก็เหมือนกัน ถ้ามันเป็นธรรมมันมีความชุ่มชื้น มันมีความสุข ความสงบของมัน แต่ถ้ามันเป็นกิเลส เห็นใหม่ กิเลสมีแต่ความแห้งแล้ง มีแต่ความทุกข์ความยาก ฉะนั้น เวลาที่ปฏิบัติไปแล้วกิเลสมันเข้ามาแทรก กิเลสมันอยู่กับเรา เราเกิดจากอวิชชา เกิดจากพญามาร พญามารมันเข้ามาแทรก มาขัด มาคิดมาขวางมันทั้งนั้นแหละ ในที่ที่คิดขวางมันเป็นกิเลสที่คิดขวาง ไม่ใช่ธรรมะที่คิดขวาง บอกปฏิบัติธรรมทำไมมันทุกข์ขนาดนี้? ทุกข์เพราะกิเลสของเรามันที่คิดขวางไป

นี่กิเลสกับธรรมๆ แพ้ชนะกันที่ใจ แพ้ชนะกันที่ใจนะ เพราะใจคนที่เขามีคุณธรรมมา เขาสร้างสิ่งใดมา ขิปปาภิญา ปฏิบัติได้ง่ายง่าย เขาทำของเขาма เขาอุทิศส่วนกุศลของเขาма นี่ใจเขียนเสือให้วัวกลัว เขียนเสือให้วัวกลัว อานาจาสนามบารมีมาจากไหนล่ะ? มันมาจากฟ้าหรือ? คุณงามความดีมันมาจากฟ้าไหม? คุณงามความดีก็มาจากการกระทำนั่นล่ะ ใครทำดีได้ดี ทำชั่วได้ชั่ว เราทำความดีก็มีแต่ความดี ทำความชั่วก็มีแต่ความชั่ว เราทำของเรามาทั้งนั้นแหละ

เราทำของเรา จิตใจมันก็มีความรู้สึกนึกคิดอย่างนี้ไง เกิดมาเป็นคนจิตใจมันก็ยังคิดแต่ไฟดำ จิตใจมันก็คิดแต่เรื่องโลกๆ จิตใจคิดแต่เอารอดเอาเปรียบเขา แล้วมันเป็นความคิดของใคร

ล่ะ? ก็ความคิดของเรา ใครทำมา? ใครทำมา? แล้วบอกว่าปฏิบัติแล้วมันจะทุกข์มันจะยาก มันจะทุกข์ยาก ทุกข์ยากเพราะเราทำมาอย่างนี้ เราทำมาอย่างนี้ปั๊บ เราเข้าใจแล้ว เรามีสติปัญญา เราต้องเอาชนะมันสิ เอาชนะมันด้วยอะไรล่ะ? ด้วยสติ สติยับยั้งมัน แล้วประพฤติปฏิบัติธรรม เวลามันร่มเย็นเป็นสุขนะ นี่ไม่ใช่เขียนเสือให้วัวกลัวแล้ว

“ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต”

นี่ผู้ใดเห็นธรรม ผู้นั้นเห็นตถาคต ถ้าจิตมันสงบระงับเข้ามา เห็นไหม นี่สติธรรม สมาธิธรรม ปัญญาธรรม ธรรมมันจะเกิด พอธรรมมันเกิดขึ้นมา สุขอย่างนี้หาซื้อที่ไหนไม่ได้นะ เราทำบุญกุศลมหาศาลเลย เราขนทรัพย์สมบัติเราออกจากกองไฟของเรา นี่จิตใจเรารับรู้มันไปกับเรา นี่เป็นอามิส เป็นอามิส เกิดตายไปในวัฏฏะ แต่เวลาถ้าเราทำความสงบของใจเข้ามามันไม่ใช่ อามิสนะ

“อานนท์ เรอบอกเขาเกิด ให้ปฏิบัติบูชาเราเกิด อย่างบูชาเราด้วยอามิสเลย”

อามิสคือทำบุญกุศลมันเป็นอามิส อามิสมันใช้สอยแล้วมันหมดไป แต่เวลาปฏิบัติธรรมนี่จิตมันเป็นสมาธิมันไม่เป็นอามิส มันไม่เกิดจากอามิส พุทโธ พุทโธ พุทโธไป หรือปัญญา อบรมสมาธิ เวลาสงบเข้ามามันเป็นตัวของมันเองไง นี่วิมุตตिसุขๆ สุขในตัวเองโดยไม่ต้องอาศัยอะไร ใจ เห็นไหม เราต้องดื่ม ต้องกิน ต้องใช้ ต้องสอย เรามีความสุขๆ ใจ ความสุขมันเกิดโดยตัวมันเองมันเกิดอย่างไรล่ะ?

นี่ถ้าจิตมันสงบเข้ามามันก็สงบของมัน พอสงบเข้ามาแล้ว สงบนี้คืออะไรล่ะ? สงบคือจิตเดิมแท้ จิตเดิมแท้ จิตกับกายๆ นี่แหละ กายกับใจมันอยู่ด้วยกันๆ เวลาจิตมันสงบเข้ามา เห็นไหม สงบเข้ามาองค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าว่านี่คือ สภาธิ แล้วเกิดปัญญา ภาวนามยปัญญาจะเกิดข้างหน้านั้น ถ้าภาวนามยปัญญาจะเกิด ถ้าปัญญามันเกิดขึ้นมาอย่างนี้ นี่ปัญญาที่มันเกิดขึ้นมา ภาวนามยปัญญา ปัญญาที่ชำระล้างกิเลส บอกกิเลสเป็นนามธรรม กิเลสเป็นนามธรรม หาไม่ได้

เวลาครูบาอาจารย์ท่านชำระกิเลสของท่าน พลิกศพกิเลสเลย พลิกศพกิเลสเพราะอะไร? ยถาภูตัง คือการชำระกิเลส เกิดญาณทัสนะ เกิดญาณหยั่งรู้ กิเลสมันเป็นอย่างไร? กิเลสมันตายไปอย่างไร? พลิกศพกิเลสอย่างไร? นี่กิเลสตายๆ นี่ใจธรรมะเป็นธรรมชาติ ธรรมชาติเพราะมัน

ไม่มีใจ มันยกให้เป็นธรรมชาติไปหมดเลยใจ ยกให้อวกาศไปหมดใจ พอยกให้อวกาศหมด อวกาศก็เป็นความว่าง ในความว่างมีอะไรล่ะ? อ้าว ความว่างก็คือความว่าง

นี่ก็เหมือนกัน ยถาภูตัง กิเลสมันชำระล้างกิเลส ชำระล้างเสร็จแล้วยังพลิกศพมันอีก คุณมัน อีก เกิดญาณทัสนะหยั่งรู้ รู้หมดเลย รู้เข้าใจหมดเลยกิเลสตายเพราะอะไร ฉะนั้น คนที่ทำตาม ความเป็นจริงมันจะมีความจริงของมัน ไม่ใช่ธรรมชาติก็โยนให้ธรรมชาติ คือการปฏิเสธ การไม่ ยอมรับ นี่ว่าธรรมะเป็นธรรมชาติ เห็นไหม เสือกระดาก

ถ้ามันเป็นทฤษฎี เป็นการศึกษา เป็นความว่างๆ ความว่างถ้ามีสติปัญญา มีสติมันเป็น ความว่างนั้นเราจะมีความสุข ความสงบ ถ้าความว่างนั้นเป็นการเหม่อลอย ความว่างนั้น อวกาศ ไม่มีใครเป็นเจ้าของ มันก็ว่างของมันทั้งนั้นแหละ แล้วจิตใจของเรา นี่ขยะอวกาศ สิ่งที่ว่า คาวเทียมต่างๆ ขึ้นไปแล้ว มันหมดอายุไปมันก็แว้งคว้างอยู่ในอวกาศ นี่แล้วมันว่างใหม่ล่ะ?

นี่ก็เหมือนกัน ความรู้สึกลึกซึ้งของเรา เราว่าความว่างๆ ถ้าขาดสติมันเหม่อลอย มัน เหม่อลอย มันเป็นความว่างใหม่? เพราะเรามีจิตมันถึงเป็นแบบนี้ ถ้าคนไม่มีจิตนะมันก็เป็น วัตถุ ดุสิตอิฐ หิน ทราย ปูนมันว่างใหม่ล่ะ? มันเดือดร้อนอะไรบ้างล่ะ? มันมีความทุกข์ร้อนไหม? อิฐ หิน ทราย ปูนมีความทุกข์ร้อนไหม? มันไม่มีหรอก ถ้ามันไม่มีความทุกข์ร้อนมันก็เป็นพระ อรหันต์นะสิ มันก็ไม่เป็น ไม่เป็นเพราะมันไม่มีจิต มันไม่มีปฏิสนธิวิญญาณ แต่เรามี แต่เรามี เห็นไหม เพราะจิตอันนี้มีคุณค่ามาก จิตนี้มาเกิดเป็นมนุษย์ แล้วพบพุทธศาสนา เขาบอกเขียน เสื่อให้วัวกล้วยๆ เรารู้ว่ากล้วยโค่นหลอก กล้วยเราจะเสียเปรียบ มันก็เลยไม่สนใจใจ

เขียนเสื่อให้วัวกล้วยก็ขอดูวัวหน่อยนะ วัวตัวไหนมันจริงหรือไม่จริง นี่ธรรมะมันจริง หรือไม่จริง องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าโกหกพวกเราไหม? ทำดีทำได้ ทำชั่วได้ชั่ว มันเป็น ความจริงหรือเปล่า? เป็นความจริง รื้อค้นเข้าไปนะ พอรื้อค้นความจริงเข้าไปเราจะเห็นความจริง ของเรา ศาสนานี้หลวงตาท่านบอกว่าเหมือนห้างสรรพสินค้า ในห้างสรรพสินค้านี่สินค้าเขา มหาศาลเลย เป็นแสนๆ รายการเลยล่ะ แล้วเราจะมีความสามารถหยิบสินค้าชิ้นไหนออกมาจาก ห้างสรรพสินค้านั้น

นี่ก็เหมือนกัน ทาน ศีล ภาวนา แม้แต่เชื่อศาสนา แม้แต่ความเชื่อนะ เราเชื่อในศาสนา แล้วมันก็มีหลักมีเกณฑ์แล้ว ถ้าเราไม่เชื่อศาสนานะ เห็นไหม เวลาคนไม่มีศาสนาเขาต้องไปเชื่อ ลัทธิต่างๆ เชื่อผีเชื่อสางเพราะอะไร? เพราะเขาว่าแห้วของเขา เขาไม่มีจุดยืนของเขา แล้วศาสนา

เขาก็เชื่อลงไม่ได้ เขาบอกเขียนเสียให้วักแล้ว แม้ศาสนาเขาก็เชื่อไม่ลง พอเชื่อไม่ลงเขาไปเชื่ออย่างอื่นเพราะเขาไม่มีที่พึ่ง ถ้าเราเชื่อของเขานี้เรามีที่พึ่ง เรามีรัตนตรัย พระพุทธ พระธรรม พระสงฆ์เป็นที่พึ่ง

องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นพระอรหันต์ องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าเป็นศาสดาของเรา องค์สมเด็จพระสัมมาสัมพุทธเจ้าบอกถึงชีวิตของเรา เรามีที่พึ่ง เรามีจุดยืนของเรา แม้แต่ความเชื่อเราก็ยังมีจุดยืนแล้ว ถ้ามีจุดยืนแล้วเราก็พยายามปฏิบัติของเราขึ้นมา ประโยชน์กับเราขึ้นมา เห็นไหม ในห้างสรรพสินค้ามันใครจะได้หยิบฉวยสิ่งใดไป

เกิดมาเป็นมนุษย์ เราเกิดมาพบพุทธศาสนา เราศึกษาของเราให้เป็นคติเป็นความรู้ของเรา แม้แต่ชีวิตของเรา เราว่าทุกข์ยากขนาดนี้ นี่โลกจะเจริญเพราะปัญญาๆ ต้องมีการศึกษา เราก็ศึกษาของเรานั้นเรื่องโลกๆ ไร ศึกษาเพื่อดำรงชีวิต แต่จิตของเรามันเร่าร้อน จิตของเราเรียกร้องความช่วยเหลือ คนเราแพ้ชนะกันที่ใจนี่นะ ถ้าใจมันศึกษา มีจุดยืนของมัน มันจะมั่นคงของมัน พอมั่นคงของมัน ถ้ามันพิจารณาของมันไป แก่ใจกิเลสของมันไปแล้ว ร่มโพธิ์ร่มไทรนะ นี่มันบอกได้ทุกวิธีการ

หลวงปู่มั่นเวลาท่านจะเสีย เห็นไหม นี่บอกว่า

“หมูกณะปฏิบัติมานะ แก่จิตนี้แก่ยากมาก ผู้เฒ่าจะแก่วะ”

คือตัวท่านนี้ผู้เฒ่าจะแก่วะ ผู้เฒ่าตายไปแล้วหากคนแก่ยากนะ เพราะประสบการณ์ของจิต ประสบการณ์ของการชำระกิเลสแต่ละชั้นแต่ละตอนมันมีเทคนิคของมัน ต้องมีเทคนิคของมัน โสดาปัตติมรรค โสดาปัตติผล สกิทาคามิมรรค สกิทาคามิผล อนาคามิมรรค อนาคามิผล อรหัตตมรรค อรหัตตผล มรรค ๔ ผล ๔ นิพพาน ๑ มันเป็นแบบใด

ฉะนั้น มันไม่ใช่เขียนเสียให้วักแล้วหรือ นี่ศาสนานี้สอนตั้งแต่เราเริ่มมีศรัทธาความเชื่อ มันก็เป็นประโยชน์กับเราแล้วละ แล้วถ้าปฏิบัติไปมันจะเป็นประโยชน์กับเรา หน้าที่การงานทางโลกก็คือโลก หน้าที่การงานของการปฏิบัติของเรา นี่คือการปฏิบัติ ทรัพย์ที่มันแปรปรวนกับทรัพย์ที่เป็นของเราจริงๆ ทรัพย์ที่ติดไปกับใจนี้ทำไมไม่เอา? ทำไมไม่ศึกษา? ทำไมไม่ค้นคว้า? ชีวิตนี้มีค่ามากถ้าเราใช้มันถูกต้อง ถ้าเราใช้ไม่ถูกต้องชีวิตนี้สูญเปล่า เอวัง